

CRNA GORA
KOMISIJA ZA HARTIJE OD VRIJEDNOSTI
Broj: 01/9-2378/5-12
Podgorica, 30.11.2012. godine

PRAVILA
O NAČINU TRGOVANJA INVESTICIONIM JEDINICAMA ZAJEDNIČKOG FONDA

Podgorica, novembar 2012. godine

CRNA GORA

KOMISIJA ZA HARTIJE OD VRIJEDNOSTI

Broj: 01/9-2378/5-12

Podgorica, 30.11.2012. godine

Na osnovu člana 7 stav 7 Zakona o investicionim fondovima ("Sl. list CG", br. 54/11), Komisija za hartije od vrijednosti, na 35. sjednici od 30.11.2012. godine, donosi

PRAVILA

o načinu trgovanja investicionim jedinicama zajedničkog fonda

I Opšte odredbe

Član 1

Ovim pravilima se propisuje način trgovanja investicionim jedinicama zajedničkog fonda (u daljem tekstu: investicionim jedinicama) na berzi sa sjedištem u Crnoj Gori.

Član 2

Investiciona jedinica se, u skladu sa članom 7 stav 5 Zakona o investicionim jedinicama ("Službeni list CG", broj 54/11), smatra hartijom od vrijednosti i slobodno je prenosiva.

Član 3

Investicionim jedinicama se trguje na berzi na posebnoj listi a pod istim uslovima kao za akcije zatvorenih investicionih fondova.

Način vođenja poslova

Član 4

Ovlašćeni učesnik u obavljanju poslova trgovanja investicionim jedinicama na berzi mora obezbijediti pribavljanje informacija sa berze, i to na jedan od sljedeća dva načina:

- da bude član berze; ili
- da posjeduje aktivan vizuelni pristup informacijama sa berze.

Član 5

Ovlašćeni učesnik je obavezan da obezbijedi da klijent za kojeg obavlja poslove trgovanja investicionim jedinicama dobije potrebne informacije o njegovom identitetu i adresi, kao i o identitetu i statusu zaposlenih i drugih relevantnih lica sa kojim klijent ostvaruje kontakt.

Ugovor o obavljanju poslova trgovanja investicionim jedinicama zajedničkog fonda

Član 6

Kupovinu i prodaju investicionih jedinica ovlašćeni učesnik obavlja na osnovu opšteg ugovora o obavljanju poslova sa hartijama od vrijednosti koji zaključuje sa klijentom - nalogodavcem u pisanom obliku i naloga za svaki pojedini posao kupovine ili prodaje.

Ugovor iz stava 1 ovog člana ovlašćeni učesnik zaključuje u svom sjedištu ili filijali prije preuzimanja naloga za kupovinu/prodaju investicionih jedinica i njime se obavezuje da će izvršavati kupovine i prodaje investicionih jedinica po nalogima i za račun klijenta, a klijent se obavezuje da će za obavljanje tih usluga plaćati proviziju.

Ovlašćeni učesnik može zaključiti ugovor o obavljanju poslova sa hartijama od vrijednosti, odnosno primiti nalog za kupovinu ili prodaju investicionih jedinica putem punomoćja, ukoliko je punomoćje dato i ovjereno u skladu sa zakonom.

Identifikacija klijenta

Član 7

Ovlašćeni učesnik je dužan da prilikom zaključenja ugovora o obavljanju poslova sa hartijama od vrijednosti i prije preuzimanja svakog pojedinačnog naloga za kupovinu/prodaju investicionih jedinica izvrši identifikaciju klijenta u skladu sa zakonom kojim se uređuju mjere za sprječavanje pranja novca, a u cilju onemogućavanja protivpravnih radnji na tržištu kapitala.

Provjera identiteta pravnog lica uključuje i provjeru identiteta lica ovlašćenog za zastupanje pravnog lica.

Ukoliko klijenta zastupa punomoćnik, punomoćje mora da bude ovjereno od strane nadležnog organa.

Original punomoćja odnosno dokumentacija kojom se dokazuje svojstvo zakonskog zastupnika ili staratelja ostaje u dosijeu kod ovlašćenog učesnika.

Ovlašćeni učesnik ne smije da daje savjete u vezi sa poslovima trgovanja investicionim jedinicama, niti da ostvaruje transakcije za račun klijenta, dok ne utvrdi da posjeduje sve činjenice koje treba da mu otkrije klijent i druge relevantne činjenice o klijentu kojih je svjestan ili o kojima bi trebalo da ima saznanje.

Član 8

Ovlašćeni učesnik je dužan da obezbijedi da sve tipove ugovora i drugu vrstu pisanu komunikacije ili informaciju koje daje ili šalje klijentu za kojeg obavlja poslove trgovanja investicionim jedinicama bude sačinjena sveobuhvatno i jasno. Obavezni elementi ugovora o obavljanju poslova sa hartijama od vrijednosti su:

a) podaci o ovlašćenom učesniku: naziv i sjedište ovlašćenog učesnika, ime i prezime lica ovlašćenog za potpisivanje ugovora;

b) podaci o klijentu:

1. ime, prezime, adresa i broj lične karte za fizičko lice, odnosno naziv, sjedište, registarski broj i ime lica ovlašćenog za zastupanje za pravno lice,
2. broj telefona, faksa i e-mail adresa,
3. naziv banke i broj računa,
4. ime, prezime, adresa i broj lične karte lica ovlašćenog za potpisivanje naloga za kupovinu ili prodaju investicionih jedinica;
5. ime, prezime, adresa i broj pasoša ukoliko je nalogodavac fizičko lice iz inostranstva;

c) nedvosmislen opis predmeta ugovora;

d) identifikaciona šifra ili drugi instrument identifikacije, koji služi u svrhu provjere svakog naloga, a koja smije biti poznata samo ovlašćenom učesniku i klijentu, odnosno ovlašćenim licima klijenta;

e) način dostavljanja naloga i način identifikacije ili način provjere identifikacione šifre;

f) način i rok obavještanja klijenta od strane ovlašćenog učesnika o unosu naloga u sistem trgovanja berze kao i o izvršenju naloga;

g) način i rok dostavljanja obračuna provizije klijentu od strane ovlašćenog učesnika, kao i elementi obračuna;

h) način i rok plaćanja provizije za usluge ovlašćenog učesnika;

i) način raskida ugovora;

j) način rješavanja eventualnih sporova, odnosno određenje suda nadležnog za eventualne sporove;

k) datum zaključenja ugovora i potpisi ugovornih strana.

Klijent fizičko lice, uz ugovor o obavljanju poslova sa hartijama od vrijednosti prilaže:

- ovjerenu kopiju važećeg identifikacionog dokumenta sa fotografijom (npr. lična karta, pasoš, vozačka dozvola);
- kopiju kartice računa u banci u kojoj klijent ima otvoren račun;
- podatke o kastici računu, u slučaju da klijent ima taj račun;
- drugu dokumentaciju koju utvrdi ovlašćeni učesnik svojim pravilima.

Klijent pravno lice, uz ugovor o obavljanju poslova sa hartijama od vrijednosti prilaže:

- Rješenje o upisu u sudski registar u originalu ili ovjerenoj kopiji, sa naznakom imena i osnovnim identifikacionim podacima lica ovlašćenog za zastupanje i lica ovlašćenog za potpisivanje naloga za kupovinu i prodaju investicionih jedinica,
- Ovjerenu fotokopiju identifikacionog dokumenta lica ovlašćenog za zastupanje;
- Obrazac sa ovjerenim potpisom lica ovlašćenog za zastupanje;
- Potvrdu o registraciji kod Poreske uprave (poreski identifikacioni Broj-PIB);
- naziv banke kod koje se vodi žiro račun i broj žiro-računa;
- drugu dokumentaciju koju odredi ovlašćeni učesnik svojim pravilima.

Strana pravna lica moraju priložiti dokumentaciju iz stava 4 ovog člana, ovjerenu kod nadležnog organa i prevedenu kod ovlašćenog sudskog tumača.

Vrsta naloga, način prijema i druga pitanja u vezi sa nalogom za kupovinu/prodaju investicionih jedinica propisuju se pravilima poslovanja berze i ovlašćenog učesnika.

Član 9

Ovlašćeni učesnik ne može u ugovoru ili drugom vidu pisane komunikacije zahtijevati isključenje ili ograničenje:

- 1) bilo koje obaveze ili odgovornosti prema klijentu koju ima po bilo kom zakonu ili po pravilima Komisije za hartije od vrijednosti;
- 2) bilo koje obaveze da poslove trgovanja investicionim jedinicama obavlja sa pažnjom dobrog stručnjaka;
- 3) bilo koje druge odgovornosti prema klijentu za neizvršavanje poslova trgovanja investicionim jedinicama.

Isključenje ili ograničenje suprotno stavu 1 ovog člana ništavo je i ne proizvodi pravna dejstva.

Član 10

Ovlašćeni učesnik dužan je posvetiti posebnu pažnju sprječavanju konflikta interesa prilikom obavljanja aktivnosti u vezi investicionih analiza i savjetovanja, sopstvenog trgovanja, upravljanja portfeljom investicionih jedinica i svih drugih poslova sa investicionim jedinicama uključujući poslove izdavanja ili prodaje investicionih jedinica.

Kada ovlašćeni učesnik obavlja poslove trgovanja investicionim jedinicama za klijenta ne može tvrditi da je nezavisan ili nepristrasan ako nije.

Ovlašćeni učesnik dužan je prilikom utvrđivanja okolnosti koje predstavljaju ili mogu dovesti do konflikta interesa uzeti u obzir naročito sljedeće situacije u kojima može doći do konflikta interesa, bilo kao rezultat obavljanja djelatnosti ili zbog drugih razloga:

- 1) ovlašćeni učesnik i/ili izvršni direktor ovlašćenog učesnika, zaposleni u ovlašćenom učesniku, ili akcionari ovlašćenog učesnika (u daljem tekstu: druga lica) mogli bi ostvariti finansijsku dobit ili izbjeći gubitak na štetu klijenta;
- 2) ovlašćeni učesnik i/ili druga lica imaju interes ili korist od ishoda posla obavljenog za klijenta ili transakcije izvršene za račun klijenta, a koji se razlikuje od interesa klijenta;
- 3) ovlašćeni učesnik i/ili druga lica imaju finansijski ili neki drugi motiv za pogodovanje interesima drugog klijenta ili grupe klijenata na štetu interesa klijenta;
- 4) predmet poslovanja ovlašćenog učesnika ili drugih lica je isti kao i predmet poslovanja klijenta;
- 5) ovlašćeni učesnik i/ili druga lica primaju ili će primiti od osobe koja nije klijent dodatni podsticaj na osnovu posla obavljenog za klijenta, što nije uobičajena provizija ili naknada za taj posao.

Član 11

Kada ovlašćeni učesnik ima materijalni interes u poslu trgovanja investicionim jedinicama koji obavlja za klijenta ili bilo koju drugu povezanost koja može izazvati konflikt interesa u vezi sa tim poslom, ne smije obavljati taj posao ukoliko nije preduzeo odgovarajuće aktivnosti da obezbijedi da ni materijalni interes ni veza ne utiču suprotno interesu klijenta.

U cilju obezbjeđenja da materijalni interes ni veza ne utiču suprotno interesima klijenata, neophodno je da ovlašćeni učesnik preduzme:

- postupke za sprječavanje ili kontrolu razmjene podataka između lica uključenih u aktivnosti koje karakteriše potencijalni konflikt interesa, a gdje bi razmjena podataka mogla nanijeti štetu interesima jednog ili više klijenata;
- mjere kojima se bilo kojem licu onemogućava neprimjeren uticaj na način na koji se obavljaju poslovi trgovanja investicionim jedinicama;
- mjere kojima se sprječava ili nadzire istovremeno ili uzastopno učešće u različitim poslovima trgovanja investicionim jedinicama, ukoliko takvo učestvovanje može imati negativan uticaj na upravljanje konfliktom interesa.

Član 12

Ovlašćeni učesnik je dužan da obavijesti klijenta o postojanju, vrsti i izvoru konflikta interesa i to prije obavljanja posla u njegovo ime i za račun klijenta.

Obavještenje iz stava 1 ovog člana mora sadržati dovoljno podataka kojima se klijentu omogućava donošenje odluke vezane za obavljanje poslova trgovanja investicionim jedinicama u kontekstu kojih se pojavljuje sukob interesa.

Ovlašćeni učesnik je obavezan da obavještenje iz stava 1 ovog člana pruži u pisanom obliku.

Ovlašćeni učesnik ne može izvršiti naloge za svoj račun, za račun člana organa ovlašćenog učesnika ili drugog lica zaposlenog kod ovlašćenog učesnika ako zbog toga ne bi mogao istovremeno da izvrši naloge klijenata ili ako bi zbog toga nalozi klijenata bili izvršeni pod manje povoljnim uslovima.

Član 13

Ovlašćeni učesnik:

- 1) ne može preporučiti transakciju klijentu ili izvršiti transakciju za njega ukoliko ne preduzme aktivnost: da obezbijedi da klijent razumije rizik koji postoji;
- 2) ne može klijentu pogrešno navesti bilo koju prednost ili nedostatak namjeravane transakcije i
- 3) ne može garantovati zaradu, osim u slučaju kada je ona ugovorno garantovana.

Kako bi obezbijedio da klijent razumije rizik koji postoji ovlašćeni učesnik je obavezan da:

- se upozna sa finansijskim stanjem klijenta, njegovim iskustvom u ulaganju i drugim okolnostima u vezi sa klijentom kako bi mogao klijentu pružiti odgovarajuću uslugu;
- stavi klijentu na raspolaganje informacije (uključujući informacije o rizicima) koje su potrebne kako bi klijent mogao donositi odgovarajuće odluke o ulaganjima.

Član 14

Ovlašćeni učesnik ne može svjesno sticati dobit ili izvlačiti korist, bilo za svoj sopstveni račun, račun klijenta ili za bilo koju treću stranu, iz povlašćene informacije koju posjeduje bilo koji njegov ovlašćeni radnik ili zaposleni, ili pomagati bilo kome ko posjeduje takvu informaciju da stekne korist za sebe.

Član 15

Prije nego ovlašćeni učesnik počne da obavlja poslove trgovanja investicionim jedinicama za klijenta upoznaje ga sa procentom ili iznosom provizije ovlašćenog učesnika i pravnom prirodom i iznosom bilo koje druge naknade koja se plaća uz te poslove berzi, depozitaru, banci ili drugim licima.

Član 16

Ovlašćeni učesnik ne smije odbiti nalog za trgovinu investicionim jedinicama koji je u skladu sa zakonom i propisima Komisije i dužan je postupati u skladu sa uslovima koje klijent navede u nalogu.

Ovlašćeni učesnik može unijeti prodajni nalog na sistem trgovanja berze i izvršiti nalog za prodaju investicionih jedinica u svoje ime i za račun klijenta, ili u svoje ime i za svoj račun, ukoliko su investicione jedinice registrovane u registru investicionih jedinica kod društva za upravljanje investicionim fondom (u daljem tekstu: DZU) na vlasničkom računu lica koje daje nalog ili u čije ime se daje nalog, u količini koja je navedena u nalogu za prodaju.

U trenutku izdavanja potvrde DZU je dužno da rezerviše količinu investicionih jedinica koju lice koje daje prodajni nalog želi da proda.

Kada lice koje daje prodajni nalog donese potvrdu od DZU da posjeduje navedenu količinu investicionih jedinica koju želi da proda u tom trenutku, ovlašćeni učesnik je dužan da kontaktira DZU i provjeri valjanost iste. Tek nakon što ovlašćeni učesnik utvrdi u komunikaciji sa DZU da je potvrda valjana, može izvršiti prodajni nalog.

Nalog klijenta mora sadržavati sve potrebne podatke za nesmetano i jasno izvršavanje i to:

- 1) oznaku da se radi o prijemu naloga;
- 2) ime i prezime klijenta, njegov matični broj i adresu;
- 3) registarski broj subjekta u registru investicionih jedinica kod DZU;
- 4) datum i vrijeme (čas i minut) prijema naloga, u slučaju iz člana 21 stav 1 ovih pravila i datum i vrijeme dostavljanja naloga;
- 5) oznaku investicione jedinice;
- 6) vrstu naloga (kupovni, prodajni);
- 7) tip naloga s obzirom na cijenu i vrijeme važenja;
- 8) količinu investicionih jedinica;
- 9) naziv banke i broj klijentovog računa u banci na koji će se isplatiti novčana sredstva klijentu;
- 10) cijenu investicione jedinice po kojoj treba izvršiti nalog;
- 11) eventualne druge uslove za izvršenje naloga;

12) naziv ovlaštenog učesnika i njegove filijale, odnosno pravnog lica iz člana 21 stav 1 ovih pravila u kojoj je klijent, odnosno preko koga je klijent dao nalog.

Ovlašćeni učesnik je dužan unijeti nalog koji sadrži sve propisane podatke u sistem trgovanja berze u roku koji je odredio klijent, a ukoliko klijent nije odredio rok za unos naloga, nalog je dužan unijeti bez odlaganja, a najkasnije narednog radnog dana, prije početka trgovanja na berzi, uz poštovanje redosljeda primljenih naloga.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, ovlašćeni učesnik je ovlašten da odbije nalog klijenta u sljedećim slučajevima:

- ako nalog ne ispunjava propisane uslove i uslove utvrđene ovim Pravilima i ugovorom, odnosno ako nisu dostavljeni svi traženi podaci potrebni za njegovo izvršenje;
- ako u slučaju naloga za prodaju investicionih jedinica utvrdi da klijent nije priložio potvrdu od DZU da posjeduje navedenu količinu investicionih jedinica koju želi da proda u tom trenutku, na vlasničkom računu u registru investicionih jedinica kod DZU;
- ako u slučaju naloga za kupovinu investicionih jedinica utvrdi da klijent ne raspolaže sa dovoljno novčanih sredstava za kupovinu investicionih jedinica koje su predmet naloga;
- ukoliko nalog nije pravilno potpisan ili nije potpisan od strane ovlaštenog lica;
- ukoliko ovlašćeni učesnik sumnja u pranje novca i finansiranje terorističkih aktivnosti;
- ukoliko ovlašćeni učesnik smatra da izvršenjem naloga može doći do manipulacije na tržištu;
- ukoliko bi izvršenje naloga bilo u suprotnosti sa važećim zakonskim propisima, pravilima Komisije i drugim aktima.

U slučaju kada odbije da primi nalog, ovlašćeni učesnik, pisano ili elektronskim putem, obavještava klijenta o ovoj okolnosti najkasnije narednog dana od dana prijema naloga, uz navođenje konkretnog razloga zbog kojeg je nalog odbijen.

Član 17

Prilikom davanja prodajnog naloga klijent daje ovlaštenom učesniku broj svog računa u banci na koji je ovlašćeni učesnik obavezan da prebaci novčana sredstva od prodaje investicionih jedinica izvršene za račun klijenta.

Ovlašćeni učesnik je obavezan da odmah po saldiranju transakcije prodaje investicionih jedinica u ime i za račun klijenta, sredstva koja je primio u ime i za račun klijenta isplati sa novčanog računa klijenta ovlaštenog učesnika na račun klijenta za čiji račun je izvršio prodaju investicionih jedinica. Ovlašćeni učesnik ne smije sredstva od prodaje investicionih jedinica isplatiti na račun lica koje nije klijent za čiji račun je izvršena transakcija prodaje investicionih jedinica.

Izuzetno od st. 2 ovog člana, klijent sa prebivalištem, odnosno sjedištem van Crne Gore, prilikom davanja prodajnog naloga, daje ovlašćenom učesniku instrukciju o tome da li želi da ovlašćeni učesnik po saldiranju transakcije prodaje investicionih jedinica u ime i za račun tog klijenta, sredstva koja je primio u ime i za račun klijenta isplati sa novčanog računa klijenta ovlašćenog učesnika na račun klijenta za čiji račun je izvršio prodaju investicionih jedinica ili želi da ovlašćeni učesnik sredstva zadrži na novčanom računu klijenta ovlašćenog učesnika. Ovlašćeni učesnik je obavezan da odmah postupi po datoj instrukciji.

Teret dokazivanja postojanja instrukcije iz stava 3 ovog člana snosi ovlašćeni učesnik. U slučaju kada je više lica ovlašćeno za zastupanje pravnog lica - klijenta ovlašćenog učesnika i/ili za raspolaganje novcem i investicionim jedinicama u vlasništvu tog klijenta (kolektivno punomoćje), ovlašćeni učesnik će od ovlašćenog zastupnika ili punomoćnika koji podnosi nalog za prodaju/kupovinu investicionih jedinica zahtijevati pisanu saglasnost svih ostalih lica.

Član 18

Kada ovlašćeni učesnik izvršava klijentov nalog, obavezan je da ga izvrši na način koji je najpovoljniji za klijenta i u najkraćem roku u skladu sa okolnostima, tj. odmah po prijemu naloga i njegovom unošenju u knjigu naloga.

Član 19

Ovlašćeni učesnik prima naloge klijenata za kupovinu, odnosno prodaju investicionih jedinica u svom sjedištu, odnosno u filijali ovlašćenog učesnika koja prima i izvršava naloge za kupovinu/prodaju investicionih jedinica.

Prodavac ili njegov punomoćnik mora dati lično prodajni nalog ovlašćenom učesniku, sa potvrdom o vlasništvu količine investicionih jedinica koju želi da proda u tom trenutku.

Prodavac ili njegov punomoćnik može dati prodajni nalog i u filijali banke koja obavlja depozitarne poslove za fond čije investicione jedinice želi da proda.

Kupac može dati nalog lično, putem faksa, elektronskim putem i putem telefona i na svaki drugi način koji utvrdi ovlašćeni učesnik svojim aktima. Uz dati nalog kupac prilaže ovlašćenom učesniku i dokaz o uplati novčanih sredstava na račun ovlašćenog učesnika potrebnih za kupovinu investicionih jedinica.

Kada je kupovni nalog dat putem telefona, ovlašćeni učesnik je dužan da istog dana obezbijedi svojeručno potpisan nalog klijenta, odnosno njegovog punomoćnika.

Izuzetno od stava 5 ovog člana, kada klijent ima prebivalište odnosno sjedište van Crne Gore, ovlašćeni učesnik može istog dana umjesto svojeručnog potpisa obezbijediti e-mail klijenta kojim se nesumnjivo potvrđuje da je klijent dao nalog telefonskim putem.

Smatra se da je nalog primljen kada je dostavljen u sjedište ovlašćenog učesnika ili filijalu ovlašćenog učesnika koja prima i izvršava naloge ovlašćenog učesnika.

Ovlašćeni učesnik je dužan da prilikom prijema naloga obezbijedi dokaz o prijemu naloga, vremenu prijema i unosa u knjigu naloga, i odgovoran je za neobezbjedivanje ovih dokaza kao i za pogrešno i netačno unošenje naloga i svako postupanje koje nije u skladu sa voljom klijenta iskazanoj u nalogu.

Klijent koji daje kupovne naloge putem telefona, faksa ili elektronskim putem isti može dati uz autorizaciju identifikacionom šifrom koju ovlašćeni učesnik dodjeljuje klijentu prilikom potpisa ugovora. Klijent je dužan da identifikacioni šifru čuva kao tajnu i ne smije istu učiniti dostupnom trećim licima.

Ovlašćeni učesnik je dužan da provjeri identitet klijenta putem identifikacione šifre koju sadrži svaki ugovor koji predviđa mogućnost davanja naloga telefonskim putem, putem faksa ili elektronskim putem ili na drugi način koji ne podrazumijeva neposredno prisustvo klijenta.

Kod ugovaranja prijema naloga elektronskim putem, ovlašćeni učesnik je dužan da obezbijedi:

- pouzdan način identifikacije klijenta;
- da svi bitni elementi naloga budu navedeni u elektronskoj poruci;
- evidenciju kada je nalog stigao na e-mail i kada je zaveden u knjigu naloga;
- slanje odgovora na primljen nalog u kojem je vidljiva originalna poruka pošiljaoca naloga.

Kod ugovaranja prijema naloga telefonom, faksom ili u elektronskom obliku, ovlašćeni učesnik zadržava pravo da, ukoliko je nalog nejasan i/ili dvosmislen odbije izvršenje naloga i o tome mora obavijestiti klijenta na isti način nakoji je primio nalog. Kod ugovaranja prijema naloga telefonom, ovlašćeni učesnik zadržava pravo da, ukoliko sumnja da istog dana ne može obezbijediti svojeručno potpisan nalog klijenta, odnosno e-mail klijenta kojim se nesumnjivo potvrđuje da je klijent dao nalog telefonskim putem, odbije izvršenje naloga klijenta.

Kupac ili njegov punomoćnik može dati kupovni nalog i u filijali banke koja obavlja depozitarne poslove za fond čije investicione jedinice želi da kupi.

U slučaju iz st. 3 i 13 ovog člana depozitar preuzima obavezu izvršenja naloga klijenta i za istu može naplatiti nadoknadu od klijenta. Depozitar je dužan da prilikom prijema naloga upozna klijenta o visini naknade.

Potvrda o prijemu naloga

Član 20

Ovlašćeni učesnik mora klijentu dostaviti ili uručiti dokaz - potvrdu o prijemu naloga koja sadrži sve obavezne elemente naloga utvrđene članom 16 stav 4 ovih pravila.

Ovlašćeni učesnik mora klijentu poslati potvrdu o prijemu naloga istog dana kada je primio nalog.

Potvrdu o prijemu naloga ovlašćeni učesnik izdaje u pisanoj formi sa potpisom lica ovlašćenog za prijem naloga. Izuzetno, ukoliko se predaja naloga vrši elektronskim putem ili putem faksa potvrda za prijem naloga se dostavlja na način na koji je dat konkretni nalog i/ili na drugi način utvrđen ugovorom između ovlašćenog učesnika i klijenta.

Dokaz o poslatoj potvrdi o prijemu naloga pada na teret ovlašćenog učesnika.

Odredbe ovog člana shodno se primjenjuju i u slučaju izmjene, odnosno opoziva naloga.

Član 21

Izuzetno od člana 19 stav 1 ovih pravila, klijent može dati nalog i van mjesta izvršenja naloga i to:

- u filijali ovlašćenog učesnika koja prima naloge ili
- preko drugog pravnog lica koje je ovlašćeno da prima naloge klijenata u ime i za račun ovlašćenog učesnika. Ukoliko ovlašćeni učesnik primi nalog van mjesta izvršenja naloga u skladu sa stavom 1 ovog člana, nalog mora biti dostavljen istog dana u sjedište ovlašćenog učesnika, odnosno u filijalu koja izvršava naloge klijenata. U ovom slučaju nalozi se dostavljaju putem faksa, elektronskom poštom ili putem informacionog sistema ovlašćenog učesnika i unose u knjigu naloga redosljedom kojim su primljeni, a originalna dokumentacija (ugovor o obavljanju poslova sa hartijama od vrijednosti, nalog za kupovinu/prodaju investicionih jedinica) dostavlja se u sjedište ovlašćenog učesnika u roku od 7 (sedam) dana od dana prijema konkretnog naloga.

U slučaju iz stava 1 ovog člana smatra se da je nalog primljen kad je dostavljen u sjedište ovlašćenog učesnika, odnosno filijali koja izvršava naloge klijenata. Klijent mora biti izričito upozoren na ovu okolnost prilikom predaje naloga.

Knjiga naloga

Član 22

Knjiga naloga vodi se u elektronskom obliku i nalazi se u poslovnim prostorijama ovlašćenog učesnika.

Upis naloga u knjigu naloga se vrši hronološkim redoslijedom prijema i nalozi se označavaju pripadajućim rednim brojem.

Ovlašćeni učesnik je dužan da čuva knjigu naloga u elektronskom obliku.

Ovlašćeni učesnik je obavezan da ima informacioni sistem (knjigu naloga) kojim se obezbjeđuje tačnost i kontrola unesenih podataka (naloga) i koji ne dopušta ispravke upisanih podataka u knjigu naloga.

Komisija može izvršiti provjeru softvera kojeg ovlašćeni učesnik koristi za obavljanje poslova trgovine investicionim jedinicama kako bi utvrdila njegovu adekvatnost za obavljanje ovih poslova i pouzdanost, sigurnost i nemogućnost zloupotrebe softvera.

Uvid u knjigu naloga i pojedine naloge vrši Komisija prilikom kontrole poslovanja ovlašćenog učesnika.

Ovlašćeni učesnik je obavezan da na zahtjev Komisije dostavi ovjeren ispis iz knjige naloga u papirnom obliku i/ili elektronski. Način dostavljanja podataka iz knjige naloga određuje Komisija u svakom pojedinom slučaju svojim zahtjevom. Komisija može zatražiti dostavu i drugih podataka elektronskim putem.

Ovlašćeni učesnik je obavezan da, na zahtjev klijenta, dostavi klijentu ovjeren ispis iz knjige naloga koji se odnosi na naloge tog klijenta, u papirnom obliku i /ili elektronski, bez odlaganja.

Član 23

Ovlašćeni učesnik je obavezan da sve primljene naloge evidentira u knjizi naloga. Ako je nalog samo djelimično izvršen preostali dio naloga zadržava redoslijed u knjizi naloga. U slučaju djelimičnog izvršenja naloga za svako pojedinačno izvršenje obavezno se u knjigu naloga unose datum i precizno vrijeme izvršenja, izvršena količina i cijena po kojoj je transakcija izvršena.

Svaka izmjena, odbijanje, opoziv i podaci o izvršenju naloga upisuju se u knjigu naloga.

Član 24

Ovlašćeni učesnik mora tačno izvršiti nalog klijenta, a po redosljedu iz knjige naloga.

Kada ovlašćeni učesnik upari klijentov nalog sa sopstvenim nalogom ili nalogom drugog klijenta, u tom slučaju:

- 1) ne može dati nepoštenu prednost sebi ili bilo kom klijentu za koga posluje; i
- 2) ukoliko se svi nalozi ne mogu izvršiti, prioritet daje izvršenju klijentovih naloga.

Način izvršavanja naloga, stanje naloga, redosled izvršavanja naloga, vrste naloga, vrijeme i mjesto zaključenja posla i utvrđivanje cijene investicione jedinice na berzi uređuju se pravilima berze.

Član 25

Ovlašćeni učesnik mora klijentu poslati obračun obavljenog posla sa investicionim jedinicama istog dana po ispunjenju obaveze iz posla koji je zaključio za račun tog klijenta (tj. na T+0). Ovlašćeni učesnik je dužan da vodi evidenciju o poslatim obračunima obavljenog posla za račun tog klijenta.

Obračun iz stava 1 ovog člana mora sadržati sledeće podatke:

- 1) ime i prezime odnosno naziv klijenta,
- 2) registarski broj subjekta u registru investicionih jedinica kod DZU,
- 3) oznaku investicione jedinice,
- 4) količinu,
- 5) cijenu,
- 6) vrstu posla (kupovina odnosno prodaja)
- 7) datum i vrijeme zaključenja posla,
- 8) obračun provizije, sa specifikacijom troškova i račune na koje se ona uplaćuje,
- 9) broj žiro-računa klijenta na koji se klijentu isplaćuju sredstva u slučaju prodaje investicione jedinice, kao i naziv banke,
- 10) potpis odgovornog lica člana Berze.

Ovlašćeni učesnik dostavlja klijentu obračun obavljenog posla na isti način na koji mu dostavlja potvrdu o prijemu naloga.

Član 26

Ovlašćeni učesnik je dužan da prije isteka roka od 6 (šest) mjeseci od dana davanja naloga od strane klijenta i unosa istog u sistem berze, istog obavijesti o isteku roka naloga unijetog u sistem berze i o tome obezbijedi vođenje evidencije i da od klijenta zahtijeva pisanu izjavu da li zadržava ili povlači nalog.

Ukoliko klijent u slučaju iz stava 1 ovog člana izjavi da zadržava nalog, taj nalog i poslije isteka roka od 6 (šest) mjeseci od dana kada je dat zadržava isti vremenski redosljed i prioritet i ne smatra se novim nalogom.

Izveštavanje berze o zaključenim transakcijama sa investicionim jedinicama

Član 27

Informacije o svim transakcijama sa investicionim jedinicama su sastavni dio zbirnog izvještaja o svim transakcijama zaključenim na dan trgovanja kojeg berza sačinjava na kraju svakog dana trgovanja.

Informacije o svim transakcijama sa investicionim jedinicama berza je dužna da dostavi društvima za upravljanje investicionim fondovima i njihovim depozitarima.

Komisija će sačiniti Uputstvo na osnovu kojeg će berza u okviru zbirnog izvještaja o svim transakcijama razdvojiti ostale hartije od vrijednosti od investicionih jedinica.

Kliring i saldiranje

Član 28

Obaveze nastale iz poslova sa investicionim jedinicama zaključenih na berzi ispunjavaju se preko DZU i depozitara koji vode registar investicionih jedinica i ovlašćenih učesnika.

Podatke o tržišnim transakcijama sa investicionim jedinicama berza dostavlja DZU i depozitaru istog dana kada je transakcija sklopljena (T+0).

Broker kupca investicionih jedinica je dužan da na dan kada je transakcija sklopljena (T+0) dostavi DZU i depozitaru podatke o svom klijentu koji je učestvovao u transakciji. Navedeni podaci sadrže sve informacije koje su navedene u kupovnom nalogu.

Broker kupca investicionih jedinica je dužan da na dan kada je transakcija sklopljena (T+0) izvrši uplatu novca za kupovinu investicionih jedinica na račun brokera prodavca

investicionih jedinica i da elektronskim putem dostavi brokeru prodavcu dokaz o izvršenoj uplati novca.

Broker prodavca investicionih jedinica je dužan da dostavi DZU i depozitaru podatke o svom klijentu koji je učestvovao u transakciji na dan kada je primio novac od brokera kupca investicionih jedinica, a najkasnije do 15h narednog dana od dana kada je transakcija sklopljena (T+1). Navedeni podaci sadrže sve informacije koje su navedene u prodajnom nalogu.

Ukoliko broker prodavca investicionih jedinica nije primio novac iz stava 4 ovog člana do 15h narednog dana od dana kada je transakcija sklopljena (T+1), obavijestit će DZU i depozitara da novac nije uplaćen, zbog čega će se transakcija smatrati poništenom.

Na osnovu dobijenih podataka iz st. 2, 3 i 5 ovog člana DZU i depozitar su dužni da izvrše preregistraciju vlasništva sa prodavca investicionih jedinica na kupca investicionih jedinica u registru.

Član 29

Ova pravila stupaju na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu CG.

**ZAMJENIK PREDSJEDNIKA
KOMISIJE
Amir Nurković**